

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ІНСТИТУТУ АРХІТЕКТУРИ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

© Бойко Х. С., Петровська Ю. Р., 2015

Розглянуто основні види самостійної навчальної й наукової роботи студентів, подано практичні рекомендації щодо її ширшого впровадження у навчальний процес з метою вироблення єдиного підходу викладачів до її організації та шляхи підвищення мотивації студентів до позааудиторного навчання. Визначено актуальність самостійної роботи студента, її форми і методи при запровадженні європейських норм і стандартів в освіті, що у кінцевому результаті сприятиме інтеграції студентства до загально-європейського інтелектуально-освітнього та науково-технічного простору.

Ключові слова: самостійна позааудиторна робота студентів, мотивація, науково-дослідна діяльність, ефективність навчання, інтерактивне навчання, наукова дискусія.

Вступ

Підготовка висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, а також здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю *спеціальністю*, неможлива без підвищення ролі самостійної роботи студентів, спрямованої на стимулювання їх професійного зростання та виховання їхньої творчої активності. Самостійна робота студента – невід’ємний складник підготовки фахівців в університеті. Вона є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами обов’язкових навчальних занять. Її спрямовано на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглиблення, набуття і вдосконалення практичних навичок та умінь щодо відповідних спеціальності та напрямку.

Постановка проблеми

Сучасне оновлення змісту архітектурної освіти, впровадження новітніх технологій навчання, розвиток науково-методичного та матеріального забезпечення навчально-виховного процесу, щораз більший потік наукової інформації, поступова інтеграція вітчизняної системи освіти до європейської та світової зумовили необхідність і можливість поетапного скорочення аудиторних занять та збільшення годин на самостійну роботу студентів. З метою підвищення ефективності навчальної діяльності студентів надзвичайно важливим є впровадження таких форм й методів її організації, які б забезпечили високу пізнавальну активність студентів, дали можливість підвищити їх рівень знань і умінь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Фундаментальні науково-педагогічні дослідження визначають загальні тенденції в організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота є складним педагогічним явищем, при дослідженні якого науковці обирають різні напрями. На теоретичному й методологічному рівнях проблему організації самостійної роботи студентів у процесі оволодіння знаннями розглядали Л. П. Аристова, В. К. Буряк, Є. Я. Голант, М. А. Данилов, Б. Н. Єсіпов, Л. В. Жарова, В. А. Козаков, Б. І. Коротяєв, І. Я. Лернер, О. А. Нільсон, І. Т. Огородников, В. Ф. Паламарчук, П. І. Підкасистий, О. Я. Савченко, А. В. Усова, Т. І. Шамова та ін. Досліджувалися питання розвитку самостійності під час позааудиторної діяльності та мотивації студентів до навчання (О. А. Дубасенюк, Л. В. Клименко, В. І. Лозова, М. В. Лубенець, Л. В. Онучак, В. Л. Гулеватий, Н. Б. Сопнева). Важливе методологічне значення для обґрунтування теоретичних основ і конкретних методик самостійної роботи студентів мають положення сучасної психологічної науки про закони пізнання й організації навчально-пізнавальної діяльності (П. Я. Гальперін, К. К. Платонов,

Г. С. Костюк, Н. О. Менчинська, С. Л. Рубінштейн). Обґрунтування принципів, на основі яких будується самостійна робота студентів, міститься у працях Ю. К. Бабанського, В. І. Загвязинського, Ч. Купісевича, В. Оконя, М. М. Скаткіна, Т. М. Кучери.

Мета статті та актуальність теми

Особливої актуальності це питання набуває в сучасних умовах, коли освітянську спільноту турбує питання стану навчального процесу у вищій школі, його адаптація до європейського освітнього простору через впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці та техніці. Мета статті – сприяти спонуканню викладачів ВНЗ до поєднання модерних інновацій із традиційними формами навчання студентів, а також до запровадження нових способів самостійної позааудиторної навчальної праці студентів зокрема.

Виклад основного матеріалу дослідження

Важливе завдання – навчити студента вчитися. В університеті простежується тенденція до зменшення аудиторного навантаження і заохочення студентів до самостійної роботи. Так, наприклад, по кожній із навчальних дисциплін, що викладаються в Інституті архітектури для кваліфікаційних рівнів “бакалавр”, “спеціаліст” та “магістр”, значна або більша частина навчальних годин із загальної кількості виділяється на самостійну позааудиторну роботу студентів.

У 2015 році минуло десять років відтоді, як Україна прийняла на себе формальні зобов'язання реформувати систему вищої освіти відповідно до стандартів та рекомендацій Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), підписавши Болонську декларацію та ставши однією із тепер уже 47 країн-учасниць Болонського процесу. Прийняття нового Закону України “Про вищу освіту” ставить перед університетською спільнотою нашої держави серйозні виклики. Однією із таких інновацій є запровадження нової парадигми навчання Європейського простору вищої освіти – студенто-центрованого навчання, в основу якого покладено компетентнісний підхід до побудови та реалізації освітніх програм, повна інтеграція Національних рамок кваліфікації, нової структури вищої освіти, стандартів нового покоління, навчальних програм та окремих навчальних дисциплін [1, с. 3–5].

Закон “Про вищу освіту” скасував “Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”, тож тепер питання організації навчального процесу входить до компетенції університетів. Однак МОН України повинно визначити концептуальні засади положення про організацію освітнього процесу ВНЗ, які забезпечували б студентам реалізацію їх права на академічну мобільність, зокрема й міжнародну [2].

Надзвичайно важливою є гнучка структура програми, яка повинна забезпечувати студентам право вибору навчальних дисциплін, створення індивідуальних навчальних траєкторій, факультативні заняття. Важливою також є гнучка організація діяльності, пов'язаної з навчанням, викладанням та оцінюванням, включаючи гнучкість розкладу. Необхідно впроваджувати у навчальний процес інтерактивні системи навчання, надання учасникам навчального процесу можливостей самовдосконалення, самоконтролю знань, самостійної роботи з навчальними матеріалами в режимі та обсязі, який їх влаштовує, а також вибору з насиченої ресурсної бази інформації, різноманітних способів комунікації та засобів інтерактивного спілкування між собою у вирішенні освітніх задач та формуванні компетентностей фахівців [2].

Навчальний процес у ВНЗ здійснюється у таких формах, як: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є: лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, майстер-класове заняття, консультація. Вищим навчальним закладом може бути встановлено інші види навчальних занять [3].

Організація самостійної роботи студента спрямовується на оволодіння вміннями та навичками: організації самостійної навчальної діяльності; самостійної роботи в бібліотеці з каталогами, навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою та довідковою літературою; опрацювання статистичної інформації; користування інтернет-ресурсами та орієнтування в інформаційному просторі та віртуальному середовищі університету; написання повідомлень, рефератів, доповідей з проблем курсу, підготовка фіксованих виступів; виконання курсових, бакалаврських, дипломних та магістерських робіт; проведення експериментальних

досліджень, передбачених певними темами і розділами курсів дисциплін; застосування набутих знань для розв'язання практичних завдань.

Як зазначалось вище, самостійна позааудиторна робота студентів, як і кожний вид навчальної роботи, потребує відповідного методичного і матеріально-технічного забезпечення. Згідно з кожною темою, яка розглядається на теоретичних заняттях, деякі питання виносяться на самоопрацювання. Відповідно до них розробляються методичні рекомендації для вивчення цих тем чи вирішення завдань, які направлені допомогти студенту у правильній послідовності з якнайменшою затратою часу їх виконати. Викладачі надають допомогу студентам у скеруванні та безпосередньо у роботі над джерелами інформації. Адже роль викладача полягає у тому, щоб навчити студента працювати з різними джерелами інформації (підручники, методичні вказівки, довідники, монографії), користуватись електронними посібниками, довідниками, іншими ресурсами, активізувати його пізнавальну діяльність, розвивати готовність до самоосвіти. Тільки такий підхід може забезпечити набуття студентами міцних теоретичних знань і формування практичних навичок. Викладач повинен дати кожному студентові індивідуальне завдання і перевірити його виконання. Контроль самостійної позааудиторної роботи студентів здійснює викладач на практичних заняттях шляхом усного або письмового опитування. Питання самостійної роботи обов'язково включені в різноманітні форми та методи перевірки знань студентів: усне, письмове опитування, у тестових та графічних вправах та завданнях, а також висвітлюються у формі виступів, які сприяють виникненню наукової дискусії.

Наукова і науково-технічна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Така діяльність забезпечується через організацію наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів, науково-дослідних, курсових, дипломних та інших робіт учасників навчально-виховного процесу зокрема [4]. Як показує практика, доцільним видом самостійної позааудиторної роботи, є виконання студентами науково-дослідних робіт вже з першого року навчання, з якими вони у стислій формі виступають на практичних заняттях або у розширеній – на щорічних студентських науково-технічних кафедральних, інститутських та університетській конференціях. Проведенню таких конференцій передують клопіткі індивідуальна робота викладачів зі студентами. Така праця має значний позитивний результат, коли доповідачі самостійно виголошують свої доповіді на навчально-наукових студентських конференціях [5; 6]. Інтерес студентства, який постійно зростає до проведення наукових конференцій, а також підвищення наукового рівня самих робіт, урізноманітнення форм їх презентацій для широкої аудиторії. Зазвичай доповіді супроводжуються ілюстративним рядом у формі ефектних мультимедійних презентацій. Крім того, особливий інтерес складає розширення тематичного спектру доповідей, оскільки для досліджень обираються теми, пов'язані із архітектурою, дизайном, мистецтвом одночасно, що безумовно тісно пов'язано із тематикою профільюючих кафедр. Окремі доповіді, які були зроблені на високому науковому і методичному рівні, а також одержали схвальні відгуки як з боку викладачів, так і з боку аудиторії, рекомендовані до опублікування у Віснику Інституту архітектури або подальшого виголошення на наукових форумах студентів та молодих вчених. За активну участь в університетській СНТК понад 50 студентів було відзначено преміями університету.

Самостійна позааудиторна робота студентів – важлива форма навчального процесу, проте не основна. Основною формою є самостійна робота, яку організовує викладач і яка здійснюється на практичному занятті. Методичні вказівки для практичних занять містять програму самостійної роботи, де вказані мета заняття, програма самопідготовки студентів, в якій перераховані основні та конкретні питання теми, зміст практичних робіт і методика їх виконання, джерела інформації. Студент має чітке уявлення про вид контролю за виконанням як теоретичної, так і практичної частини заняття. Результати виконаної ним роботи оцінюються. Набутий досвід показав, що застосування самостійної роботи в позааудиторний час допомагає формуванню у студентів вміння отримувати знання шляхом саморозвитку, що є однією з умов підготовки фахівців-архітекторів та дизайнерів. Для досягнення цієї мети доцільно застосовувати проблемні питання та задачі, які вимагають тривалого пошуку, використання додаткової літератури, що сприяє розвитку творчої пізнавальної діяльності й формуванню наукового світогляду майбутнього фахівця. Рекомендованими є такі види самостійної роботи:

1. Підготовка до наступного лекційного аудиторного заняття передбачає обов'язкове вивчення і засвоєння матеріалів лекції (теми), що була прослухана студентами на попередньому

занятті. Це пов'язано з тим, що теми всіх лекційних курсів, як правило, логічно і тісно пов'язані між собою у певній послідовності, а тому попередня тема, переважно, є базою, вихідною позицією для розуміння питань, що висвітлюються в наступній темі. Глибоке вивчення і розуміння кожної наступної теми неможливе без повного засвоєння попередньої теми. Вивчаючи тему, студент повинен ознайомитись (почитати програму і підручник чи конспект лекцій, що рекомендується) з матеріалами майбутньої (наступної) лекції. Таке попереднє ознайомлення дасть можливість вже до початку лекції мати загальне уявлення про матеріал, що буде вивчатись, дозволить одержати відповідь на питання, що виникли, а сама лекція буде більш конкретною, перетвориться в лекційно-бесіду, що врешті-решт приведе до глибшого розуміння матеріалу, що вивчається.

2. Підготовка до практичних занять передбачає глибоке вивчення теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування одержаних знань на практичних заняттях і в подальшій практичній діяльності. Щодо відповідної теми слід детально вивчити конспект лекцій, навчальний посібник і рекомендовані викладачем основні положення яких необхідно законспектувати.

3. Практичні заняття передбачають не тільки вивчення теоретичного матеріалу, а й виконання наскрізного завдання (бажано з індивідуальним варіантом для кожного студента).

4. Програмоване навчання і програмований контроль можуть проводитись як в аудиторії (навчання і контроль знань), так і в позааудиторний час (навчання і самоконтроль). Вивчення конкретних ситуацій за кожною темою з наступним контролем чи самоконтролем (перевірка і зіставлення правильних рішень з рішеннями студента) не тільки допоможе закріпити знання, а і покаже рівень засвоєння того чи іншого навчального матеріалу, рівень зрілості та сформованості студента як спеціаліста.

5. Виконувані студентами протягом усього періоду вивчення курсу курсові, роботи та проекти, графічні завдання передаються викладачеві для перевірки, рецензування і оцінки. Названа робота показує набуті студентом навички і уміння вирішувати конкретні практичні завдання, використовувати одержані знання в практичній проектній роботі.

За дослідженнями Н. Б. Сопневої, труднощі, що виникають у студентів у процесі навчання полягають у наведеному нижче (подано у порядку значущості): великий обсяг інформації, яку необхідно запам'ятовувати; недостатньо сформовані уміння вчитися та організувати свою навчальну діяльність; не вистачає часу на підготовку до занять; труднощі в осмисленні інформації, котра пропонується на лекціях; недостатньо літератури для підготовки до занять; недостатньо методичних вказівок з наукової організації праці; незручний розклад і режим занять; різні вимоги викладачів. Аналіз переліку труднощів вказує на те, що студентам властиво шукати їх причини переважно в зовнішніх обставинах, поза собою, тоді як більшість з названих труднощів зумовлені відсутністю сформованої власної системи навчальної праці, навичок використання раціональних прийомів навчальної діяльності. Постає запитання: які ж інтелектуальні вміння необхідно формувати у студентів? Такими, за Н. Б. Сопневою є: виділення головного, суттєвого, важливих фактів і аргументів; формування узагальнень, висновків, доведень; виділення основних сенсових частин, складання планів; групування інформації на основі провідних ідей, складання тез; раціональна самостійна робота з літературою; раціональне запам'ятовування інформації; постановка навчальних цілей і задач та визначення способів їх досягнення; раціональне конспектування лекцій; складання режиму дня [7, с. 19–25].

Мотивація студентів до навчання є однією з основних складових навчально-виховного процесу. Спрямованість дій будь-якого викладача визначається його прагненням і життєвою необхідністю підвищити рівень мотивації навчання студентів – від негативного і нейтрального до позитивного, відповідального, дієвого. І в цьому процесі разом із загальними прийомами діяльності: роз'яснення значущості навчання, розкриття перспектив подальшого життя, впровадження в навчальний процес наукової дискусії, важливе місце займають *ігрові технології*. Саме вони об'єднують у собі як емоційні (ситуація успіху, цікавість викладення матеріалу, моменти змагань), так і проблемно-пошукові (постановка в ситуацію вибору, самоаналіз, нестандартність пропонувананих в грі завдань, поступове підвищення їх важкості) стимули. Підбираючи відповідні навчальні і виховні меті ігрові форми, спостерігаючи і коректуючи поведінку студента в ході гри, викладач отримує дієвий спосіб діагностики і формування мотивації навчання [8].

Емоційні прийоми – одна з форм викладання навчального матеріалу, прояву власного ставлення до нього, виявлення логічних та образних аспектів наукової проблеми. Вони сприяють

поліпшенню сприйняття матеріалу слухачами, поглибленню його розуміння й запам'ятовування. У сучасних умовах це особливо важливо: сучасні соціальні фактори змінили психологію молодшої людини. Вона звикла до образної й емоційної інформації по телебаченню, тому академічний стиль у ряді випадків сприймає нею як анахронізм. У результаті проведених досліджень щодо застосування різних видів лекцій [9] можна зробити висновок, що найчастіше у вищих навчальних закладах освіти використовуються лекції-монологи, дещо рідше – проблемні та діалого-дискусійні. Великого значення при підготовці лекції має вибір раціонального співвідношення роботи викладача і самостійної роботи студентів. Як підкреслює А. М. Алексюк, студенти значно вище оцінюють не стільки саму майстерність лектора, скільки його слушні поради щодо організації самостійної роботи.

Опитування студентів показує, що найефективнішим навчання студентів є тоді, коли у них є: добра мотивація до навчання або навчатись цікаво; зрозуміла мета та цілі роботи; результат навчання помітний; навчання є добре запланованим та організованим, але з'являються часом елементи імпровізації або гри; є можливість розраховувати на індивідуальну допомогу у разі потреби; є відчуття самореалізації під час навчання та пізнання чогось нового; креатив, зацікавленість, інше.

На думку А. А. Тюкова, при проведенні гри повинні виконуватися такі вимоги: цілісність імітації професійної сфери: гра повинна мати загальний сюжет або тему, які визначаються типом професійної діяльності і задачами, які стоять перед учасниками; спрямованість на самоорганізацію: оскільки кожний учасник гри має свої індивідуальні особливості, виникає необхідність спільної організації їх дій і рефлексії; проблемність навчання: в організаційно-діяльнісних іграх формування способів дій здійснюється в процесі рішення проблемних ситуацій, які виникають у ході гри; в ході гри зіткнення точок зору, конфлікти, суперечності повинні бути представлені свідомості учасників у вигляді змістовних проблем. Переваги використання ігрових форм навчання полягають у тому, що: матеріал, який подається у нетрадиційній формі дає змогу студентам отримати гарну вихідну базу для самостійного дослідження теми; виникає інтерес пошуку істини, що потребує використання джерел, які містять дискусійні положення і відповідно збуджують інтерес до пізнавальної діяльності; набувають умінь і формуються практичні навички для логічного, несуперечливого й аргументованого ведення дискусії, в ході якої необхідно не просто відкинути якусь думку, а обґрунтувати своє розуміння проблеми; розкриваються творчі можливості студентів, їх здатність до узагальнення, нахил до теоретичного аналізу, тобто формуються навички, необхідні для самостійної навчальної діяльності.

Отже, використання ігрових технологій у підготовці фахівців підвищує рівень мотивації студентів до навчання, зацікавленість у оволодінні майбутньою професією. *Інтерактивне навчання* – спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну і цілком передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент буде відчувати свою успішність, професійну спроможність. Інтерактивними можна назвати ті технології, які здійснюються шляхом активної взаємодії студентів у процесі навчання [10]. Найбільшою перевагою інтерактивного навчання є те, що під час такого навчання студент перестає бути об'єктом, а стає суб'єктом навчання. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності. За такого навчання навіть не зовсім успішні студенти потрапляють у ситуацію успіху, що сприяє не лише кращому засвоєнню знань, умінь та навичок, а й кращому, більш позитивному ставленню до цього предмета та до навчання загалом. А загальна атмосфера співпраці та взаємопідтримки, що панує під час занять, впливає не лише на рівень знань, а й на рівень стосунків в колективі. Роль викладача, також суб'єкта інтерактивного навчання, зводиться до вмілої організації та ціленаправленого керування пізнавально-пошуковою діяльністю студентів [11].

Можливими є такі теми із для обговорення, захисту ідеї або обґрунтування архітектурної концепції у формі професійної гри: “Замовник проекту – Виконавець проекту/Проектант”; “Проектант-опонент”; “Замовник-дизайнер”; “Архітектор проекту – Проектно-будівельно-фірма”, інші. Варто пропонувати студентам самостійно складати завдання у формі рольових ігор, які можна реалізовувати на практичних заняттях, залучуючи решту учасників гри до дискусії чи обговорення. Важливе місце займають також *мотиваційні тренінги*. Мета тренінгу полягає у формуванні таких мотивів навчання: пізнавального, досягнення, саморозвитку, суспільно значущого, соціальної ідентифікації. Розвиток кожного з цих компонентів забезпечувався комплексом тренінгових вправ та ігор. До структури тренінгових занять входять: а) рольові ігри (моделювання ситуацій, в яких

один учасник гри заохочує інших до певної діяльності, переконує їх у чомусь, схвалює чи підкріплює їхні дії тощо); б) групові дискусії (“Як стати фахівцем”, “Для чого потрібно вчитися”, “Як керувати своєю мотивацією”, “Чому я не хочу списувати”, “Коли я навчаюсь ефективніше” тощо); в) виконання тренінгових вправ з подальшим обговоренням та аналізом результатів. Орієнтовна тематика тренінгових вправ і завдань: “Успіхи в минулому”, “Емоційне насичення”, “Нове ім’я”, “Схвалення”, “Уникнення невдачі”, “Придумай гасло”. Цей досвід у подальшому студенти застосовують на практичних заняттях і в самостійній роботі (при підготовці до лекцій чи практичних), тобто в ситуаціях традиційного навчального процесу. Окрім того, у студентів, які беруть участь у тренінгу, змінюється ставлення до навчання і до своєї майбутньої професійної діяльності, посилюється прагнення до саморозвитку, що забезпечує використання набутого досвіду мотиваційної саморегуляції в умовах самостійної роботи.

Висновки

Сучасна освітня ситуація вимагає нових технологій підготовки студентів до майбутньої професії, які б забезпечували творчу самореалізацію в соціокультурному просторі, розвивали теоретичний та емпіричний стиль мислення. Діяльність викладача ВНЗ зазнає переорієнтації від інформаційного до організаційного в керівництві самостійною навчально-пізнавальною, науково-дослідною і професійно-практичною діяльністю студентів із використанням інноваційних технологій зокрема. Це пов’язано з тим, що раніше мова йшла про організацію, методiku та забезпечення самостійної роботи під час аудиторних занять, а сьогодні центр уваги перемістився на самостійної роботи студентів у позааудиторний час. Таким чином, самостійна позааудиторна робота студентів мусить бути методично організованою, укомплектованою науково-методичною та навчальною літературою, контрольованою, а також розглядатись як важливий компонент науково-дослідницької роботи студентів-майбутніх фахівців архітекторів та дизайнерів.

1. Рашкевич Ю. М. *Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія* / Ю. М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с. 2. Павлиш В. А. Закон України “Про вищу освіту” вступив у дію [Електронний ресурс] / НУ “Львівська політехніка”. – 2015. – Режим доступу до журн.: <http://lp.edu.ua/node/7253>. – Назва з екрана. 3. Закон України “Про вищу освіту № 1556-VII від 1.07.2014 із змінами і доповненнями. Розділ IX. Організація освітнього процесу. Стаття 50. *Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять*. 4. Закон України „Про вищу освіту № 1556-VII від 1.07.2014 із змінами і доповненнями. Розділ X. *Учасники освітнього процесу. Стаття 53. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники вищих навчальних закладів*. 5. *Кафедральні звіти про роботу СНТК в ІАРХ Нац. ун-ту “Львівська політехніка”*. 6. *Студентська наукова робота : методичні вказівки для підготовки, виконання наукової роботи та участі у СНТК для студентів базового напрямку “Архітектура”, “Мистецтво”, “Реставрація творів мистецтва” усіх спеціальностей Інституту архітектури* / уклад.: Ю. В. Ідак, Х. С. Бойко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 32 с. 7. *Сопнєва Н. Б. Деякі аспекти мотивації навчальної діяльності студентів педагогічних навчальних закладів // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – № 1. – Бердянськ : БДПУ, 2004. – С. 19–25*. 8. *Гулеватий В. Л. Шляхи підвищення мотивації навчання студентів [Електронний ресурс] / Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція: Науковий потенціал України. – 22-24 березня 2010. – Режим доступу до журн.: <http://intkonf.org/gulevatiy-vl-shlyahi-pidvischennya-motivatsiyi-navchannya-studentiv>. – Назва з екрана*. 9. *Кучера Т.М. Управління системою контролю самостійної роботи студентів вищої школі. Психологічний аспект [Електронний ресурс] / Вісник психології і педагогіки НПУ ім. Драгоманова. – 2010. – Режим доступу до журн.: <http://psyh.kiev.ua/>. – Назва з екрана*. 10. *Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – 136 с*. 11. *Черній Г.В. До питання доцільності використання інтерактивних технологій у вищій школі [Електронний ресурс] / Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція: Науковий потенціал України 2010, 22-24 березня 2010 р.: <http://intkonf.org/>. – Назва з екрана*.

INDEPENDENT WORK OF INSTITUTE OF ARCHITECTURE STUDENTS AS A PART OF TRAINING FUTURE SPECIALISTS

© *Boyko Kh., Petrovska Y., 2015*

Preparation of specialists, who are highly skilled, competitive in labor market, as well as capable of competent, responsible and effective work in their professional field is impossible without raising the role of independent student work directed on stimulating them to professional growth and developing their creative activity. Independent work by student is an integral component of specialist training at the university. It is a form of achieving mastery of teaching material outside mandatory training sessions. It aims to consolidate the theoretical knowledge acquired by students during training, deepening it, and improving acquisition of practical skills relevant to the specialization and directly.

Modern updates to the content of architectural education, introduction of new learning technologies, development of scientific and methodological support of the educational process, increase of the flow of scientific information, and gradual integration of the national education system into the European and Global ones have led to the necessity and possibility of gradual phasing out of classroom hours and increasing the number of hours of independent work by students.

According to them, practical recommendations for studies of these topics or solutions of assignments, aimed at helping students to complete them in correct sequence with the least time being spent, are being developed. Teachers assist students in direction and work on sources of information itself. After all, the role of the teacher is to teach students to work with different sources of information (manuals, guidelines, manuals, monographs), use electronic manuals, reference books, other resources, to intensify their cognitive activities, develop readiness for self-education. Teachers should give each student individual task and verify its completion. Control of independent, extra mural student work is conducted by the teacher during at practical workouts through oral and written questioning. Questions related to independent work are necessarily included in various forms and methods of student knowledge verification: oral and written questioning, test and graphical exercises and assignments, as well as in the form of presentations which trigger scientific discussions.

Independent out-of-class work is an important form of educational process, but not the principal one. The main form is the independent work organized by teacher during practical lessons. A student has a clear idea about the kind of control of both theoretical and practical part of lessons. The results of his work are evaluated. Recent experience has shown that the use of independent work in extracurricular time helps to shape students' ability to gain knowledge through self-development, which is a requisite of training architects and designers. To achieve this goal, it is suitable to use challenging issues and problems that require a lengthy search, use of additional literature, which promotes the development of creative cognitive activity and formation of the scientific outlook of a future specialist.

Current educational developments call for new technologies in training students for their future career, which would assure their creative self-realization in social and cultural space, developing a theoretical and empirical style of thinking. Activity of a professor at an institution of higher learning is undergoing a reorientation from the informative one towards the organizational one - in leading self-cognitive, science-research, and professional-practice activities of students using innovative technologies in particular. This is caused by the fact that while previously we were talking about the organization, methods, and provisions for individual work during classes, these days the focus has shifted to independent work by students in their extracurricular time. Thus, independent extramural student work must be systematically organized, equipped with scientific, technical, and educational literature, be controlled, as well as be treated as an important component of scientific-research work by students - the future professional architects and designers.

Key words: independent, outside of class, motivation, research activity, efficiency, online training, discussion.